

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 119/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť D. H., zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Belánom, Školská 136/27, Madunice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a 4 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23 CoP 6/2013 z 8. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. H. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2013 doručená sťažnosť D. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 4 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 CoP 6/2013 z 8. apríla 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 37 P 12/2012 z 22. augusta 2012 zveril maloletého syna sťažovateľa do osobnej starostlivosti matky. Sťažovateľa zaviazal platiť výživné v prospech maloletého syna v sume 100 € mesačne s účinnosťou od 21. februára 2012 a nedoplatok na zročnom výživnom mu povolil splácať v mesačných splátkach v sume 50 € spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok.

Sťažovateľ podal proti označenému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny.

Sťažovateľ zastáva názor, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu dať mu na jeho podrobnú a zásadnú argumentačnú obranu v odôvodnení napadnutého rozsudku jasnú, zrozumiteľnú a presvedčivú odpoveď. Krajský súd mu však podľa jeho presvedčenia na jeho argumentáciu nedal žiadnu odpoveď, čím mu mal odňať možnosť konať pred súdom a v konečnom dôsledku porušiť aj jeho v sťažnosti označené základné práva podľa ústavy a listiny.

S prihliadnutím na všetky v sťažnosti uvedené skutočnosti je sťažovateľ aj toho názoru, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal žiadne relevantné dôkazy (ktoré sťažovateľ navrhoval), ale interpretoval len domnienky, ktoré vyvodil z listinných dôkazov obsiahnutých v spise, avšak veľmi skresleným spôsobom. Vzhľadom na to dospel podľa sťažovateľa k nesprávnym skutkovým zisteniam, ktoré navyše nesprávne právne posúdil. Sťažovateľ tvrdí, že v dôsledku toho porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie a jeho postupom mu mala byť taktiež odňatá možnosť konať pred súdom.

Vo vzťahu k prípustnosti sťažnosti v zmysle § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ poukazuje na to, že dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu nebolo prípustné, avšak na druhej strane priložil k sťažnosti kópiu podnetu na podanie mimoriadneho dovolania z dôvodu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) adresovaného Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky [ďalej len „generálna prokuratúra“ (pričom sťažnosť adresovaná ústavnému súdu je s týmto podnetom v podstate obsahovo totožná)], ktorý však bol prípisom Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“), ktorej ho generálna prokuratúra postúpila, odložený. Odloženie podnetu odôvodnila krajská prokuratúra tým, že podanie takéhoto návrhu je podľa nej zo zákona neprípustné s poukazom na to, že ide o konanie, ktoré je upravené zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 36/2005 Z. z.“).

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ predkladá obširnu argumentáciu, na základe ktorej ozrejmuje, v čom podľa jeho názoru spočíva namietané porušenie jeho v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a listiny.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa zaručené podľa článku 46 ods. 1 vo vzťahu k čl. 152 ods. 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 a 4, čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, rozhodnutím Krajského súdu v Trnave zo dňa 08. 04. 2013 pod sp. zn. 23 CoP 6/2013-239 bolo porušené.

2. Zrušuje sa rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 08. 04. 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 23 CoP 6/2013-239... s tým, aby tento vo veci ďalej konal a rozhodol.

3. Zrušuje sa rozhodnutie Okresného súdu Trnava zo dňa 22. 08. 2012 v konaní vedenom pod spisovou značkou 37 P/12/2012-162...

4. Ústavný súd SR vydáva dočasné opatrenie, ktorým odkladá vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí 23 CoP 6/2013-239 a 37 P/12/2012-162.

5. Krajský súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania a súčasne je povinný uhradiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie minimálne vo výške, ktorá zodpovedá doteraz vyplateným finančným prostriedkom sťažovateľa na základe rozhodnutia Krajského súdu v Trnave zo dňa 08. 04. 2013, sp. zn. 23 CoP 6/2013-239. “

Súčasťou sťažnosti je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu podaný v zmysle § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť smeruje proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 37 P 12/2012 z 22. augusta 2012, ktorým bol maloletý syn sťažovateľa zverený do osobnej starostlivosti matky, a sťažovateľ bol zaviazaný platiť výživné v sume 100 € mesačne s účinnosťou od 21. februára 2012 a nedoplatok na výživnom mu povolil splácať v mesačných splátkach v sume 50 € spolu s bežným

výživným. Sťažovateľ zhrnul svoje viaceré námietky do konečného záveru, podľa ktorého postupom všeobecných súdov mu ako účastníkovi konania bola „odňatá možnosť konať pred súdom“.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát vyslovil, že medzi takéto účinné právne prostriedky nápravy možno v určitých prípadoch považovať aj dovolanie podľa § 236 a nasl. OSP. Hoci Občiansky súdny poriadok v § 238 ods. 4 vylučuje prípustnosť dovolania vo veciach upravených zákonom č. 36/2005 Z. z. (s výnimkou rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení), ústavný súd vo svojej judikatúre k prípustnosti dovolania zaujal stanovisko, že prípustnosť dovolania opierajúceho sa o niektorý z dôvodov podľa § 237 OSP je založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu bez ohľadu na povahu predmetu konania, ak sa v ňom namieta niektorá z procesných väd konania uvedených v tomto ustanovení. V takýchto prípadoch možno napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie vylúčené (III. ÚS 171/06, IV. ÚS 238/07, II. ÚS 1/08).

Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v konaní postihnutom niektorou procesnou vadou uvedenou v § 237 OSP (a to aj vo veciach, v ktorých je inak dovolanie podľa § 238 ods. 4 OSP vylúčené) má oporu aj v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (napr. rozsudok sp. zn.

5 Cdo 147/2001, uznesenie sp. zn. 4 Cdo 1/98 z 1. júla 1998, podľa ktorého ak je občianske súdne konanie postihnuté niektorou z vád uvedených v § 237 OSP, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie odvolacieho súdu vo veciach, v ktorých je inak dovolanie podľa § 238 ods. 4 OSP vylúčené)]. Podobne najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Cdo 26/2006 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/2011, zošit č. 2, s. 44 a nasl.) uviedol, že „§ 237 OSP nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný a ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj také rozhodnutia vo veciach upravených Zákonom o rodine, proti ktorým je dovolanie inak neprípustné.“.

Zo sťažnosti a ani z jej príloh nevyplýva, že by sťažovateľ na ochranu svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (okrem odvolania) využil dovolanie s poukazom na niektorý z dôvodov podľa § 237 OSP, keď bol presvedčený, že v jeho veci prichádza do úvahy len mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (§ 243e a nasl. OSP). Ústavný súd je toho názoru, že skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil možnosť podať dovolanie ako účinný a dostupný právny prostriedok ochrany svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nemôže byť dôvodom na to, aby ústavný súd jeho procesné pochybenie napravoval v rámci konania o sťažnosti, pretože nie je ani alternatívou a ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mal v prvom rade domáhať ochrany svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy prostredníctvom dovolania podľa § 236 a nasl. OSP v systéme všeobecného súdnictva, a nie sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Odňatie možnosti konať pred súdom zakladá možnosť podania dovolania, prípustnosť ktorého by sa opierala o ustanovenie § 237 písm. f) OSP. Ak bol sťažovateľ podľa vlastného presvedčenia toho názoru, že postupom všeobecných súdov mu bola ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom [o čom svedčí nielen jeho návrh adresovaný generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania, ktorý odôvodnil práve poukazom na § 237 písm. f) OSP, ale výslovne to tvrdí

aj vo svojej sťažnosti], mal ešte možnosť domáhať sa ochrany svojich práv v rámci dovolacieho konania, čo však, ako uvádza vo svojej sťažnosti neurobil, vyslovil názor, že dovolanie v okolnostiach danej veci nie je prípustné. Dovolanie pritom podľa judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 325/2013) treba považovať za účinný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv účinne poskytoval a na použitie ktorého bol oprávnený v zmysle označeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Nevyužitie tohto prostriedku zakladá neprípustnosť sťažnosti.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010) lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní je u sťažovateľa považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (teda k napadnutému rozsudku krajského súdu), s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že jeho dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53 a 54).

V zásade rovnaké odôvodnenie ústavný súd použil aj vo vzťahu k namietanému porušeniu ďalších v petite sťažnosti označených práv (podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru), podstata ktorých podľa tvrdenia sťažovateľa spočívala v odňatí (nezákonnom obmedzení) ich reálneho uplatnenia v konaní pred odvolacím súdom. Ústavný súd preto uvádza, že pokiaľ bol sťažovateľ presvedčený o porušení aj týchto práv, mal, aj pokiaľ ide o námietku ich porušenia, k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy v rámci všeobecného súdnictva, a to dovolanie podľa § 237 písm. f) OSP (z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nepodal, ale podal sťažnosť ústavnému súdu, v ktorej explicitne tvrdí také porušenie svojich procesných oprávnení, ktoré napĺňajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Ústava ani zákon o ústavnom súde (§ 53 ods. 1) nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušenia základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy predtým, než sa sťažovateľ obráti so sťažnosťou na ústavný súd.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľom ústavný súd uzavrel, že sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú, pretože sťažovateľ nevyčerpal možnosť podania dovolania podľa § 236 a nasl. OSP ako účinného opravného prostriedku, hoci podľa ním formulovanej argumentácie v sťažnosti tak urobiť mal a mohol. Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími návrhmi (napr. rozhodnúť o dočasnom opatrení).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2014